

ΔΑΣΟΣ : Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ

Δασοπόνος

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

Το δάσος είναι ένα πολύπλοκο οικοσύστημα στο οποίο μετέχουν πολλά φυτά και ζώα και το οποίο χαρακτηρίζεται από την επικράτηση των δένδρων.

Τόσο μεταξύ των φυτών και των ζώων, όσο και με το περιβάλλον στο οποίο διαβιούν, αναπτύσσονται πολύ στενές σχέσεις αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης, με αποτέλεσμα την αποκατάσταση μιας εύθραυστης και συνάμα δυναμικής ισορροπίας.

Οι επιδράσεις του δάσους στον άνθρωπο είναι πολλές και σημαντικές :

Υδρολογική επίδραση : τα δάση επηρεάζουν την πτώση, διήθηση και εξάτμιση των κατακρημνισμάτων (βροχή, χιόνι).

Προστατευτική επίδραση : τα δάση συγκρατούν τα εδάφη στα οποία φύονται και εμποδίζουν την διάβρωσή τους από τις καιρικές συνθήκες.

Αντιρρυπαντική επίδραση : τα δάση με τον όγκο που καταλαμβάνουν συγκρατούν τα στερεά σωματίδια που αιωρούνται στην ατμόσφαιρα.

Αναψυχική - Αισθητική επίδραση : τα δάση προσφέρονται για υπαίθρια αναψυχή και συμβάλλουν στην ξεκούραση και ψυχική ανάταση του ανθρώπου με δραστηριότητες όπως κυνήγι, ψάρεμα στα ορεινά ρέματα, πεζοπορία, ορειβασία, χιονοδρομία, κατασκήνωση, παρατήρηση ειδών της άγριας χλωρίδας και πανίδας και φυσικών τοπίων, φωτογράφιση κ.α.

Οικονομική - Κοινωνική επίδραση : τα δάση με την ποικιλία των προϊόντων που παράγουν συμβάλλουν στην ενίσχυση τόσο της τοπικής οικονομίας (προσφορά εργασίας σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές) όσο και της εθνικής οικονομίας.

ΤΑ ΔΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η δασική βλάστηση στη χώρα μας αποτελείται από διάφορα είδη δένδρων και θάμνων. Από τα κωνοφόρα είδη σχηματίζουν δάση η ελάτη (υβριδογενής και κεφαλληνιακή), τα διάφορα είδη πεύκης (τραχεία, χαλέπιος, δασική, μαύρη, κουκουναριά, λευκόδερμη), και το κυπαρίσσι, ενώ από τα πλατύφυλλα είδη κυρίως τα διάφορα είδη δρυός (χνοώδης, απόδισκη, ευθύφλοιος κ.α.) η οξυά και η σημύδα. Τα δάση που σχηματίζονται από τα

παραπάνω είδη μπορεί να είναι αμιγή, δηλαδή να αποτελούνται μόνο από ένα είδος, ή μικτά, δηλαδή να αποτελούνται από περισσότερα από ένα είδη. Άλλα είδη της δασικής βλάστησης που συμμετέχουν στη σύνθεση των δασών είναι : ιτιές, λεύκες, σκλήθρα, φλαμουριές, πλατάνια, σορβιές, σφενδάμια, κουμαριές, αγριελιές, γκορτσιές, καστανιές κ.α.

Οι θαμνώνες συγκροτούνται κυρίως από πουρνάρια, γαύρους και παλιούρια.

Το ποσοστό της έκτασης που καλύπτουν τα δάση στη χώρα μας είναι περίπου 19 %, ενώ οι δασοσκεπείς εκτάσεις αποτελούν περίπου το 25 %.

ΔΑΣΗ ΚΑΙ ΑΓΡΙΑ ΠΑΝΙΔΑ

Η άγρια πανίδα των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας μας είναι ιδιαίτερα πλούσια. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι τα δασικά οικοσυστήματα της χώρας μας είναι λιγότερο διαταραγμένα σε σχέση με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά και αυτό αντανακλά στη μεγάλη ποικιλία ειδών άγριας πανίδας, αλλά και στους μεγάλους αριθμούς (πληθυσμούς) που αυτά παρουσιάζουν.

Από τα θηλαστικά απαντώνται κυρίως αρκούδες, λύκοι, τσακάλια, αλεπούδες, αγριόγατες, κουνάβια, ασβοί, νυφίτσες, σκίουροι, αγριόχοιροι, ζαρκάδια, λαγοί. Από τα πτηνά απαντώνται κυρίως φασοπερίστερα, αγριοπερίστερα, φάσες, δεκαοχτούρες, τσαλαπετεινοί, κοτσύφια, συκοφάγοι, τσίχλες, μπεκάτσες, κούκοι, μπούφοι, κίσσες, γεράκια, αετοί κ.α.

Στα ορεινά ρέματα υπάρχουν κυρίως πέστροφες, μπριάνες, κέφαλοι κ.α.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ

Τα δάση κινδυνεύουν κυρίως από :

Πυρκαγιές

Διάβρωση

Οικιστική επέκταση

Υπερβόσκηση

Λαθροϋλοτομία

Εκχέρσωση - παράνομες καταλήψεις

Ο σημαντικότερος όμως κίνδυνος και η κύρια αιτία καταστροφής των δασών είναι οι

πυρκαγιές. Κάθε καλοκαίρι αποτεφρώνονται χιλιάδες στρέμματα δάσους και δασικών εκτάσεων με ανυπολόγιστες συνέπειες για το περιβάλλον, την οικονομία και τη ζωή μας γενικότερα. Χαρακτηριστικό είναι ότι, σύμφωνα με στοιχεία του Υπ. Γεωργίας, από το 1962 έως το 1991 είχαμε 14.998 πυρκαγιές που αποτέφρωσαν συνολική έκταση 5,8 εκατομμυρίων στρεμμάτων.

Οι δασικές πυρκαγιές χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες ανάλογα με την προέλευσή τους : σε πυρκαγιές που οφείλονται σε φυσικά αίτια και σε πυρκαγιές που οφείλονται σε ανθρώπινη δραστηριότητα.

Οι περισσότερες πυρκαγιές οφείλονται σε ανθρώπινη δραστηριότητα και προέρχονται κυρίως από :

- Πέταμα αναμένων τσιγάρων
- Εγκατάλειψη εστιών φωτιάς
- Κάψιμο καλαμιών
- Σκουπιδότοπους
- Σπινθήρες μηχανημάτων
- Κάπνισμα μελισσών
- Κάψιμο βοσκοτόπων

Πρέπει, όμως, να τονιστεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία των πυρκαγιών λαμβάνει χώρα σε παραθαλάσσιες περιοχές και νησιά ή πιο σωστά σε περιοχές που παρουσιάζουν έντονο ενδιαφέρον για οικιστική επέκταση. Αντίθετα σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές, όπου βρίσκεται και ο κύριος όγκος των δασών της χώρας, ο αριθμός των πυρκαγιών είναι μικρός. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την διαφορά παίζουν οι καιρικές συνθήκες. Στις παραθαλάσσιες περιοχές και τα νησιά κατά τους θερινούς μήνες οι θερμοκρασίες είναι υψηλές και η υγρασία χαμηλή, γεγονός που ευνοεί την εμφάνιση και την εξάπλωση μιας πυρκαγιάς. Αντίθετα, στα μεγαλύτερα υψόμετρα, οι θερμοκρασίες είναι χαμηλότερες και η υγρασία αυξημένη ακόμα και κατά τους θερινούς μήνες, με αποτέλεσμα η εμφάνιση και η εξάπλωση των πυρκαγιών να είναι πολύ δυσκολότερη.

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι ο άνθρωπος είναι ο κύριος αποδέκτης των αγαθών και των ωφελειών του δάσους, δυστυχώς όμως είναι και ο κυριότερος παράγοντας καταστροφής του...

Ιωάννης Ρετζέπης